

Pokud nejde o neoprávněné užívání jména k účelům reklamním v souvislosti s vyobrazením reklamní figury.

Z odůvodnění.

Žalobce Josef V. se domáhá žalobou, aby žalovaná firma, pod kterou Josef L. vyrábí cukrovinky "Hašlerky" a používá pro jejich reklamu jména a vyobrazení "pana Vozába", byla uznána povinnou a) zdržeti se užívání jména "Vozáb" ve své reklamě jakéhokoliv druhu a b) odstraniti z veřejných a veřejně přístupných míst a místností veškeré reklamní předměty s jménem "Vozáb". K jejímu odůvodnění přednesl: V různých časopisech se objevují oznámení, v nichž "pan Vozáb" doporučuje proti rýmě a kašli "Hašlerky" a která jsou doprovázena obrázkem "pana Vozába" v komických postojích se psem "Fenyglem", v obchodech jsou vylepovány články líčící avantury "pana Vozába" s obrázky a vystavovány jsou figuríny, označené jako "pan Vozáb"; žalobce, jehož rodové jméno jest totožné s uvedeným jménem, jest všude vystavován posměškům, které jsou ve spojitosti s reklamou žalované firmy, a to v nejrůznějších obměnách, na př.: doporučuji "Hašlerky", žádám "Hašlerku", kdy budete míti dostaveníčko atd.; když žalobce požádal žalovanou firmu, aby se zdržela užívání jeho rodového jména, namítla mu, že se jméno "Vozáb", kterého žalovaná firma úmyslně užívá k reklamě "Hašlerek", vykládá ze slovesného tvaru "ozábl" a značí člověka, jemuž ozáblý ruce nebo nohy, a že si žalovaná firma vybrala ono jméno proto, že má naznačovati člověka zmrzlého, bojícího se rýmy a kašle, který našel v "Hašlerkách" ochranný prostředek proti nim; též nelibozvučnost onoho jména se hodila žalované firmě k reklamě ve spojení s jmény "Vochroust", "Filousová" atd.; připojením slůvka "pan" k žalobcovu jménu dosahuje žalovaná tím větší komičnosti; reklama vybočuje z mezí slušnosti a vkusu, zejména ve spojení s psem "Fenyglem", paní Fikousovou", profesorem "Vochroustem" atd. Proti žalobě namítla žalovaná, že při reklamě používaná osoba "pana Vozába" jest neexistující fikce, pomocí které žalovaná firma doporučuje humoristickým, ale nevinným způsobem svoje bonbony proti kašli od roku 1931, takže je každému zřejmo, že jde o smyšlenou postavu, nikoli o osobu a žalobcovu jméno. Jméno Vozáb jest běžným jménem, jehož žalovaná firma užila náhodou, aniž by chtěla jméno žalobce nebo jiných osob stejného jména uváděti v posměch jako jméno osob bojících se zimy. Reklama žalované firmy není příčinou urážek, kterými se žalobce jeho známí dotýkají a jest jeho věcí, aby urážek netrpěl u těch, kdož mu je vyslovují a jej zesměšňují. Osoba "pan Vozáb", v reklamě užívaná, nemá nic společného s povahou a vzhledem žalobcovým. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Podle zjištění soudu prvního stupně mluvili zaměstnanci firmy C., u níž byl žalobce ředitelem, o žalobci jako o "bledém admirálu", činili různé vtipy podle reklamních obrázků, soukromí úředníci mezi sebou mluvili o žalobci jako "o panu Vozábovi", "o bledém admirálu", psa u uhelného skladiště nazývali "Fenyklem", sluhovi hrozilo propuštění, poněvadž reklamní povídku vztahoval na žalobce, reklamní články žalované firmy dávaly podnět k žertům na žalobce; žalobci měla býti odepřena dodávka dobytka, ježto se členové státního zdravotního ústavu domnívali, že žalobce dodávky nepotřebuje, když obchoduje s cukrovinkami. Svědek P. měl dokonce za to, že jde o firmu žalobcovu. Není tudíž napadený rozsudek v rozporu se spisy, když uvádí, že se jméno "pan Vozáb" z reklamy vztahovalo na žalobce. Co se týká otázky aktivní legitimace k žalobě, jde o výklad ustanovení § 43 obč. zák. Uvedené ustanovení poskytuje ochranu jména každému, kdo je poškozován neoprávněným užíváním jeho jména. Zdržovací žalobou lze tedy účinně zakročiti tehdy, jestliže někdo užívá neoprávněně jména oprávněného nositele a když se tím nositeli jména ubližuje. Neoprávněným pak jest i užívání cizího jména pro obchodní cíle bez svolení oprávněného nositele jména, neboť i tím se zasahuje nepochybně do práva oprávněného, který má zákonný nárok na své jméno nabyté rodovým příslušenstvím. Užívá-li žalovaný jména žalobcova k účelům obchodním resp. reklamním, jest žalobce k žalobě aktivně oprávněn. Vytýká-li žalovaný, že se jméno "Vozáb" vztahuje jen na reklamní postavu, nikoli na žalobce, není to rozhodující, ježto tím se na věci nic nemění, neboť žalovaný užívá cizího jména k cílům obchodně-reklamním nedovoleně, činí-li tak bez svolení oprávněného nositele jména, tedy neoprávněně. Poněvadž pak byla zjištěna i druhá náležitost, totiž že právě reklama žalované firmy, užívající jména "Vozáb", zavedla příčinu

posměváčkům, aby se žalobci posmívali, tudíž škoda - třebaš immateriální, - jest tím věc po právní stránce zcela objasněna. Jest míti za to, že zákonná jména musí býti přiznána osobám, které jsou i nehmotně poškozovány neoprávněným užíváním jejich jména z důvodů obchodně reklamních cílů, a že takové osoby mají nárok na to, aby nebyly z důvodů hospodářského egoismu jinými osobami vystavovány posměchu, ať již se strany jakékoli. Posoudil proto podle názoru odvolacího soudu soud první stolice věc správně, vyhověl-li žalobě.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

Důvody:

Tím, že žalovaná použila k reklamním účelům slova shodného s rodovým jménem žalobcovým, nemusila se ještě dopustiti jednání příčího se předpisu § 43 obč. zák., i kdyby žalobci byly bývaly z toho vzešly ony nepřijemnosti, jež tvrdil v žalobě a které byly ostatně nižšími soudy zjištěny. Ochrana jména, k níž došlo v § 43 obč. zák. ve znění třetí dílčí novely, záleží totiž v tom, že se žalobce smí domáhati toho, aby žalovaný upustil od užívání jeho jména, jestliže žalovaný užívá onoho jména neoprávněně a žalobce je tím poškozen. Nemůže býti pochybnosti o tom, že se zde jménem míní označení, jímž má býti individualisována určitá osoba, a nikoli jen nějaké slovo samo o sobě bez souvislosti s označením osoby. Neoprávněně lze ovšem užití jména také k účelům reklamním a v souvislosti s vyobrazením, neboť předpis § 43 obč. zák. nerozeznává, k jakému účelu bylo jména použito. Úspěšná zdržovací žaloba ve smyslu řečeného zákonného předpisu, o jakou v souzeném případě jde, by podle toho, co řečeno, předpokládala, že použitím slova "Vozáb" byl míněn přímo žalobce nebo alespoň, že by k takové domněnce mohla býti svedena z určitých důvodů veřejnost, o niž by podle povahy jednotlivého případu šlo, na příklad tím, kdyby reklamní figura označená slovem "Vozáb" vykazovala některé znaky, jež by mohly poukazovati na žalobce. Dojem, který by snad mohl náhodně vzniknouti jen u jednotlivce a v jednotlivém případě, nebyl by rozhodující. Nelze povšechně přisvědčiti názoru odvolacího soudu, že není rozhodující, zda žalovaná užila označení shodného se jménem žalobcovým nikoli na žalobce, nýbrž jen na reklamní postavu, když není sporu o tom, že reklamní postava nevykazovala žádných znaků, jež by mohly sváděti k domněnce, že jde o žalobce; nelze proto přisvědčiti odvolacímu soudu ani v tom, že již dostačí, když žalovaná onoho označení užívá bez žalobcova souhlasu. Že by žalovaná užila označením reklamní figury slovem "Vozáb", tohoto slova jako jména žalobcova ve smyslu právě vyloženém, nebo že by si vybrala dokonce úmyslně rodové jméno žalobcovo k účelům reklamním, jak tvrdil žalobce, nebylo dokázáno; šlo tu jen o použití slova toho k reklamě právě jenom jako slova pro jeho slovní a pojmový obsah a význam, a to k označení jedné z vymyšlených figur, jak tomu bylo také u ostatních figur v reklamě a k účelům reklamy tam vystupujících, tedy nejinak nežli jak je tomu v pohádkách (např. v pohádce o Dlouhém, Širokém a Bystrozrakém), nebo, jak to bývá v reklamě, při níž je obrázková část podložena slovním doprovodem nebo výkladem. Jen tak mohla býti ona reklama v souzeném případě vykládána všeobecně, jsouc posuzována bez zaujetí a bez chtěného zkreslení významu slova použitého v reklamě a významu jejího účelu. Šlo tu o zúžitkování slova pro jeho jazykový význam, který právě mohl a měl sloužiti reklamě, a nikoli o použití nějakého osobního jména, zvláště jména žalobcova, které je nahodile stejné s použitým slovem. Tu ovšem nelze mluvit o tom, že by byl žalovaný nedovoleným způsobem použil jména žalobcova. Stejně by tomu bylo na př. v literárním díle, jestliže by se v něm vyskytlo slovo, třeba jako jméno smyšlené osoby, vystupující v onom díle, stalo-li se to bez jakéhokoli vztahu k nějaké skutečné osobě. Kdyby při tom mohlo snad přes to dojíti k zesměšnění někoho, nebylo by zde cestou k nápravě ono ustanovení občanského práva o ochraně jména, nýbrž měla by tu význam ustanovení k ochraně osobní cti proti osobám posměšky si činícím. Ze zjištění, jež učinily nižší soudy o tvrzených posměšcích žalobci vzniklých, plyne, že v okruhu osob, o něž pro posouzení důvodnosti žalobního nároku jde, byly si také ony osoby vědomy toho, že jde jen o pouhou nahodilou shodu použitého slova se jménem žalobcovým, jež jím dávala s ostatními použitými

výrazy podnět k oněm posměškům. Výjimky, na něž poukazuje odvolací soud a které by mohly nasvědčovat tomu, že reklama byla vztahována na žalobce (případy s členy státního zdravotnického ústavu a s Václavem P.), nejsou skutkovým přednesem žalobcovým před prvním soudem podloženy. Mimo to není tu ani postačujícího podkladu pro úsudek, že by osoby v oněch případech v úvahu přicházející, hledíc též na povolání (obor působnosti) žalobce, mohly býti za daných poměrů důvodně svedeny k domněnce, že označení "Vozáb" bylo použito skutečně jako jména žalobcova nebo k označení osoby žalobcovy na jeho úkor a že by si byly neuvědomily, že tu jde jen o pouhou nahodilou shodu se slovem zvoleným při reklamě, jež není v žádném vztahu k žalobci. Za toho stavu věci není ani rozhodující výtka neúplnosti řízení, budovaná na tom, že nebyl proveden důkaz o tom, kolik jest v P. osob téhož jména jako žalobce.